

3. Коханюк Т. С. Зміст поняття «тлумачення» у співвідношенні з іншими подібними поняттями. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія юридична*. 2008. № 2. URL: https://www.lvduvs.edu.ua/documents_pdf/visnyky/nvsvy/02_2008/08ktsip_r.pdf (дата звернення: 01.06.2022).
4. Лисенков С. Л. Тлумачення (інтерпретація) норм права: причини необхідності, види та способи. *Законодавство України. Науково-практичні коментарі*. 2006. № 5. С. 3–9.
5. Юридична енциклопедія: В 6 т. / Редкол.: Ю. С. Шемшученко (відп. ред.) та ін. Київ : «Укр. енцикл.», 1998. Т. 2. 744 с.

Ключові слова: інтерпретація права, герменевтика, розуміння права, тлумачення права, праворозуміння.

Key words: interpretation of law, hermeneutics, understanding of law, interpretation of law, legal understanding.

СІВАК ВОЛОДИМИР МИХАЙЛОВИЧ

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
аспірант кафедри загальної теорії права та держави*

ДО ПИТАННЯ ПРО ПРИРОДУ ТА СПІВВІДНОШЕННЯ ДЕРЖАВИ ТА ДЕРЖАВНОСТІ

Поняття держава та державність, а також їх співвідношення є інтересом різних наук протягом тривалого періоду, але серед науковців так і не сформувалася єдина позиція щодо співвідношення цих понять. Фахівці продовжують констатувати тезу про їх внутрішню єдність при зовнішніх розбіжностях. При цьому необхідно брати до уваги, що державність в історичній ретроспективі виступає як форма суспільного буття, а держава – як політична організація населення. Це підтверджує і історичний екскурс щодо розвитку Української державності. Так, традиційно історики та правники виокремлюють п'ять основних етапів Української державності: етап Київської Русі – княжа доба; козацьку державність XVI-XVIII ст.; державність Української Народної Республіки; державність Радянської України; сучасну відроджену Українську державу. Варто зазначити, що дані етапи є характерними і для періодів, коли територія України входила до складу різних держав.

Результатом прийняття Декларації про державний суверенітет 16 липня 1990 року та Акту проголошення незалежності України 24 серпня 1991 року став етап сучасної Української державності та становлення України як суверенної незалежної держави.

Зазвичай поняття «держава» та «державність» намагаються ототожнити. Проте, не зважаючи на їх пов'язаність спільним коренем та смисловою близькість, це все ж таки різні поняття. Ці категорії, мають і різну історію виникнення.

Так, термін «держава» був введений, на думку істориків, Н. Макіавеллі, і походив або від італійського *stato*, тобто стан, стабільне положення, або від латинського *state* – крісло, на якому сидів король, трон [3].

Науковцями, державознавцями виокремлюється наступні ознаки держави: 1) має розташовуватися на певній території, обмежений державними кордонами, характеризується певною формою територіального устрою, складається з окремих територіальних утворень. Саме територіальний принцип відрізняє державу від первісної общини та від інших соціальних організацій; 2) участь у зовнішніх відносинах, тобто здатність укладати міжнародні договори, брати участь у роботі міжнародних організацій; 3) об'єднує все населення на засадах громадянства як організація публічної влади. Громадянство передбачає сталий зв'язок між кожним індивідом і державою; 4) має апарат реалізації державної влади, що носить публічний характер. На думку О. В. Петришина, можна додати ще: 5) наявність суверенітету; 6) створення державного апарату та системи державних органів, що функціонують через підготовлених для управлінської діяльності фахівців (державних службовців) та утримується за рахунок податків та зборів; 7) можливість застосування примусових заходів; 8) є правовою організацією влади, тобто тільки право здатне встановити реалізацію державної влади, підпорядковуючи її служінню суспільству [6].

Розмірковуючи ж про державність, варто зауважити, що це поняття має декілька визначень. Перше – це державність як протодержава, тобто перші етапи державотворення і форми політичної організації суспільства, які передують утворенню власне держави. Прикладом може слугувати Київська Русь яка на початку свого розвитку була розрізною, родоплемінною державою, а за правління Ярослава Мудрого остаточно трансформувалася в повноцінну монархічну державу. А от академік О. Д. Святоцький надає наступне визначення поняття державність: це устрій усього матеріального і духовного буття цілого народу [5].

Державність це – стан, який включає в себе інститути публічної влади, економіко-політичні, історичні, релігійні та географічні умови життя. Також можна виділити наступні ознаки державності: правова культура та система, цивілізаційний вибір, історичне, правове та релігійне надбання, особливості інститутів публічної влади.

З'ясування співвідношення понять держава і державність є в сучасних умовах важливим для подальшого розвитку державності та розбудови сучасної держави в Україні. У перспективі це дає можливість визначити підґрунтя формування органів державної влади, позиції та поведінку держави на міжнародній арені, при укладанні торгових договорів, відношення до інституту громадянства а також культурно-релігійного виміру державності та держави.

Список використаних джерел:

1. Актуальні грані загальнотеоретичної юриспруденції : монографія / [Ю. М. Оборотов, В. В. Завальнюк, В. В. Дудченко та ін.] ; за ред. Ю. М. Оборотова. – Одеса : Фенікс, 2012. – С. 236.
2. Греченко В. А. До питання про сутність поняття «державність». Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ. 2002. Вип. 20. С. 244–249. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VKhnuvs_2002_20_53.
3. Крестовская Н. Н. История учений о государстве и праве : учеб. пособие / Н. Н. Крестовская, А. Ф. Цвиркун. – Х. : Одиссей, 2007. – С. 104.
4. Мерник А. М. Поняття держава та державність: зміст та співвідношення (історико-правових аспект) [Електронний ресурс] / А. М. Мерник, А. С. Ярова // Юридичний науковий електронний журнал. – 2019. – Режим доступу до ресурсу: http://www.lsej.org.ua/3_2019/5.pdf.
5. Святоцький О. Д. Українська державність: поняття, основні ознаки, символи, атрибути, витоки та етапи становлення [Електронний ресурс] / О. Д. Святоцький // Голос України. – 2019. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.golos.com.ua/article/314085>.
6. Поняття держави / Петришин О. В., Погребняк С. П., Смородинський В. С. та ін. Теорія держави і права: підручник. Харків: «Право», 2015. С. 51–54.

Ключові слова: держава, державність, співвідношення, сучасна держава.

Key words: state, statehood, relations, modern state.

ВАВРИНЧУК АДРІАНА СЕРГІЙВНА

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
аспірант кафедри загальної теорії права та держави*

ПРАВОВІ ЗАСАДИ РЕЛОКАЦІЇ ПІДПРИЄМСТВ З ПОСТРАЖДАЛИХ ПІД ЧАС ВІЙНИ РЕГІОНІВ

Повномасштабна військова агресія Російської Федерації в Україні 24 лютого 2022 року здійснила негативний вплив на всі сфери життєдіяльності нашої держави. Особливого удару зазнала економіка: чимало підприємств вимушені переформатовуватись, здійснювати свою діяльність у значно менших обсягах або й навіть зупинити її повністю. Причиною цього є зміна попиту населення, перебування на окупованих територіях чи в місцях проведення активних бойових дій. Безумовно ефективна діяльність підприємств є основою економіки, особливо у такий складний час, оскільки останні дають змогу створити умови для забезпечення базових потреб для мільйонів українців та створити надійний тил для Збройних сил України. З огляду на це актуальним стає дослідження особливостей тимчасового переміщення підприємств з постраждалих від війни регіонів.